

AYFER TUNÇ

Suzan

Defter

AYFER TUNÇ
SUZAN
DEFTER

Can Çağdaş

Suzan Defter, Ayfer Tunç

© 2005, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2011

19. basım: Ekim 2020, İstanbul

Bu kitabın 19. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Suzan Defter, daha önce *Taş-Kâğıt-Makas*

(1. basım: YKY, 2003; Can Yayınları'nda 1. basım: 2005) adlı kitabın içinde yer almıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-2422-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750724220

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

AYFER TUNÇ
SUZAN
DEFTER

ROMAN

♥can

Ayfer Tunç'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Bir Mâniniz Yoksa Anneler Size Gelecek, 2005

Kapak Kızı, 2005

Evvelotel-Saklı, 2006

Aziz Bey Hadisesi, 2006

Mağara Arkadaşları, 2006

"*Ömür Diyorlar Buna*", 2007

Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi, 2009

Yeşil Peri Gecesi, 2010

Dünya Ağrısı, 2014

Kırmızı Azap, 2014

Ayfer Tunç'la Karanlıkta Kelimeler (Handan İnci ile birlikte), 2014

AYFER TUNÇ 1964'te Adapazarı'nda doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. İlk öykü kitabı 1989'da yayımlanan *Saklı*'dır. Yazar bu kitabını daha sonra *Evvelotel* adlı öykü kitabıyla birleştirerek *Evvelotel-Saklı* adıyla yayımladı. Diğer öykü kitapları *Mağara Arkadaşları*, *Aziz Bey Hadisesi* ve *Taş-Kâğıt-Makas*'tır. *Taş-Kâğıt-Makas*'in içinde yer alan kısa romanı *Suzan Defter*'i 2013'te; *Aziz Bey Hadisesi*'ndeki kitaba adını veren eseri 2014'te bağımsız olarak yayımladı. Bu iki kitapta yer alan diğer kısa öyküleri *Kırmızı Azap* ismiyle kitaplaştırdı. Sait Faik'in öykülerinden hareketle TRT için yazdığı *Havada Bulut* adlı senaryosu 2002'de, Orhan Kemal'in aynı adlı romanından uyarladığı *72. Koşuş* adlı senaryosu 2010'da çekildi. Yazarın *Kapak Kızı* (1992), *Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi* (2009), *Yeşil Peri Gecesi* (2010) ve *Dünya Ağrısı* (2014) adlı romanlarının yanı sıra, *Memleket Hikâyeleri* (İletişim Yayınları, 2012) adlı anı-öykü kitabı, *Bir Mâniniz Yoksa Annemler Size Gelecek* (2001), "*Ömür Diyorlar Buna*" (2007) adlı yaşantı kitapları, Oya Ayman'la birlikte yazdığı *İkiyüzlü Cinsellik* (1994) adlı bir inceleme kitabı ve *Harflere Bölünmüş Zaman* adlı bir e-kitabı vardır.

www.ayfertunc.com

16 kasım cuma

Ölüm, seninle bir anlaşma yapalım. Şu lanet olası defter dolduğunda bana gel. Bak kalan ömrüme ömür biçerek kafa tutuyorum sana – sen ki en tabii korkusun.

Bu defter dolduğunda unutacak olursam seni; görün, uykuma gir, gülümse bana, hatırlayayım verdiğim sözü.

Uzun favorili tezgâhtar delikanlıya sormadım: kaç yaprak bu defter diye; genç bir kadının uzattığı mürekkep şişesinin sıkışmış kapağını açmaya uğraşıyordu, öteki tezgâhtar –kız– uzattığım parayı gözünü delikanlıdan ayırmadan aldı, üstünü versin diye bekleyemedim, çıktım.

Defterin kaç yaprak olduğunu merak ettimse de, kim uğraşacak şimdi gereksiz sorularla?

Yani ölüm, ben de bilmiyorum kalan ömrüme ne kadar ömür biçtiğimi.

Her gün kaç sayfa yazarım, kaç anlamlı cümle çıkar bu sayıklamalardan? Belki şu yazdığım satırlara ekleyecek tek kelime bulamam, boş beyaz kâğıtlara bakarak adamakıllı yaşlanırım veya yazı alır beni sana götürür.

Ölümümden sonra kimin eline geçeceği hiç belli olmayan, spiralli, beyaz kâğıtları kareli, kapağında parlak kırmızı bir elma (HAYAT) ve uçları sipsivri açılmış bir

16 kasım cuma

‘Bir kadın birdenbire günlük tutmaya başlamışsa, ya âşık olmuştur ya terkedilmiştir’ demişti Suzan. Defterler evinde dağ gibi yığılmıştı. Hepsi abimi unutmak için. İçimden yak bunları Suzan demek geçti. Deli deli gülüyordu defterlerini gösterirken. Her birinde birkaç sayfa karalanmış. Ne kısa aşklar. Ağlayacak sandım.

İnsan ya kendi kendine konuşur, ya kendi kendine yazar. Kendi kendine konuşmayı makbul saymazlar. Oysa ne fark var ki arada?

Benim yine günlük tutmaya başlamam hiç hayra alamet değil.

İlk defa Kıbrıs savaşı sırasında günlük tuttum. İlkokuldaydım. Babaannem radyonun başından ayrılmıyordu. Camları mavi kâğıtla kaplamıştık. Savaş bitmeden günlük tutmayı bıraktım. Ne saçma şeyler yazmıştım günlüğüme: Sevgili günlük! Bugün komandolarımız Kıbrıs’a çıktı. Yavru vatan Kıbrıs ülkemizin güneyinde, Akdeniz’de bulunan büyük bir adamızdır. Bir de haritasını çizmiştim Kıbrıs’ın, üstünde Türk bayrağı dalgalanıyor. Yurdumun Akdeniz’de bir sevinci var! Unutmuşum bir köşede günlüğümü. Abimin eline geçti bir gün. ‘Bula bula bunu mu buldun saklayacak?’ diyerek duvara fırlattı.

Ama o zamanlar ilkokuldaydım abicim!

yığın kurşunkalem (ÖLÜM) resmi bulunan, adi, adi, adi bu deftere adımları açıkça yazmayacağım. Sahaf tezgâhına düşecek veya yoklara karışacak bir hayatın sahibinin adı belli olsun istemiyorum.

Belki bir gün bu defteri eline geçirecek meçhul kişi: Sanma ki, akli, suyu çekilmiş bir kafatasının içinde bir avuç kar gibi hızla eriyen bir adamın defterini okumaktasın. Kafatasımın suyunun çekildiği doğru. Islanmış da kurumuş, kuruyup çekmiş bir tahta parçasını andırıyor kafatasım, ama içinde kurşun kadar ağır bir şey var.

Adımın bir öneminin olmadığını ben de biliyorum. Ama şu satırları yazan ele sahip vücut bir ad taşıyor. Ad vücudu var kılar.

Gerçek bir hayat hikâyesi olarak değil, gülüp geçtiğin basit romanlar gibi oku beni.

Bir iz kalsın ardımda, ama okunduğu anda unutulacak bir iz.

Unutulmayacak bir iz bırakan adamlardan değilim.

17 kasım cumartesi

Babamın babası doksan iki yaşında öldü. İntiharını aklına getiremeyecek kadar tembel olduğunu düşünürdüm. Yüksük iriliğinde dişleri vardı, pek yemek yemezdi. Çocukken tanrının ona neden bu kadar büyük dişler verdiğini merak ederdim – madem yemiyor... Bir gün ansızın merdivenden attı kendini, düştü dediler. İnanmadım, çünkü hastanede sonunun yakın olmasından çok memnun görünüyordu. Kalçası kırıldı, bir daha da kaynamadı. Hayatı uzun sürmüş bir sıkıntıdan ibaretti. Boş, içeriksiz bir sıkıntı. Neden hayatım bir sıkıntıdan ibaret diye sormayacak kadar tembel yaratılışlı olmalıydı ki, ölmek daha kolay geldi.

Sonra 12 eylülün ertesinde günlük tutmaya başladım. Ünlem üstüne ünlem koyarak. İki ana tema: Bir, Sevgili günlük! Tarihi günler yaşıyoruz!! Katil oligarşi yönetime el koydu!! İki, abimle Suzan yine benden gizli buluşacaklar. Yunus'taki evde, biliyorum.

Bir kalın do, bir ince do, gamlı defterim benim; ince do sevgili günlük, kalın do katil oligarşi.

Banker Kastelli'nin kaçtığı gün abim hapse girdi. Hapis! Ne ürpertici bir kelime. Yine günlük tutmaya başladım. Bu defa sevgili günlük demeden: Bugün abimi görmeye gittim. Çok zayıflamış. Eve dönünce saatlerce ağladım.

Aynı şeyleri yazmaktan sıkılıp bıraktım.

Bu defa olağandışı bir şey yok hayatımda. Hatta her şey fazla olağan.

Belki yine hep aynı şeyleri yazarım:

Bugün hiçbir şey olmadı.

Bugün de hiçbir şey olmadı.

Bugün de.

Sonraki sayfalara da (" ") işareti koyarım.

17 kasım cumartesi

Gün boyunca yattım kanepede. Boş boş televizyona baktım. Kitap okumaya çalıştım biraz. Ama bir tek sayfanın bile sonunu getiremedim. Zihnimden düşüncenin kırıntısı geçmedi. Akşam olurken pencereden sokağı seyrettim. Perdeler çekilmiş, evlerin ışıkları yanmış, hava soğuk... Sokakta, her biri bir köşede titreşen kedilerin ve köpeklerin yalnızlığı içime dokundu.

Hayvanların yalnızlığı içime dokununca salak dedim kendime. Bu onların doğası, sen kendine bak.

İnsaninkine kader diyoruz ama.

Çok günlük tuttum diyemem, ama çok defter doldurdum. Düzensizce. Aklıma estiği gibi. Sonra hepsini

Hayatımın, bir saman çöpü ne kadar canlı ve anlamlı ise o kadar canlı ve anlamlı olduğu, bu satırları okuyanlar tarafından hemen anlaşılın istemem. Hayatım ancak bir saman çöpü kadar canlı ve anlamlı olsa bile, dilerim, yazıya hürmeten satırların sonu gelir. Bu satırları kaleme alarak kimseye hitap ediyor değilim. Kendimi meşgul etmeye çalışıyorum sadece. Bugün büromu kapatalı tam altı ay oldu. Kızımı en son ne zaman gördüğümü hatırlamıyorum. Öyle koştum ki zamandan, bu sabah bürome gitmek üzere evden çıktım. Tam radyoevinin önüne geldiğimde birdenbire önce günlerden cumartesi olduğunu, ardından büromu altı ay evvel kapattığımı hatırladım.

Bunayacak kadar yaşlı değilim. Hayatın döngüsünün dışında kalmayı istiyorum, ama içimde bir şey beni tekrar döngüye sokmayı deniyor. Beyhude!

Radyoevinin önünde durmadım. Sanki önemli bir işim varmış gibi ilk ışıklara kadar hızlı hızlı yürüyüp karşıya geçtim. Aynı caddeyi bir de karşı taraftan yürüdüm. Evime döndüm. Pencerenin önündeki koltuğuma oturarak hayatımın küçük çapta –amaçsız– bir döngüsünü tamamlamış oldum.

Altı ay geçti, hâlâ bürome gitmeye kalkıyorum. Halim bu.

18 kasım pazar

Herhangi bir günü pazar kılan her şeyden uzak olduğum halde, uyanır uyanmaz günlerden pazar olduğunu hatırladım.

Oysa ne pazar kahvaltısı var hayatımda artık ne pazar gazeteleri ne aile ziyaretleri.

Umurumda mı günlerin adı?

Ben de *Fahim Bey ve Biz*'i okudum tekrar. Kendine olmayanlardan bir dünya yaratan, olmayanların dünya-

yaktım. Yenilerini doldurdum. Yine yaktım.

Arada bir kendi kendime çıldırdığım oldu, çıt çıkar-
madan. Kimseye duyurmadan. Abime sezdirmeden. Ba-
baannemin bakır helva tenceresinde defterlerimi yaka-
rak, ateşi hep canlı tutarak, defter doldurmaktan ve dol-
durduğum defterleri yakmaktan bitkin düşünce uyuya-
kalarak yıllar geçti.

Yıllar geçmiş.

Bakır helva tenceresinde hiç ölü helvası kavurmadı
babaannem. Babamın ardından bile. Ama ben kavur-
dum.

Suzan defter tutmuş.

Kendimi kapadım yazdığım defterlere. İçimi açmak-
tan çok korktum.

Artık yazdıklarımın bir anlamı olsun istiyorum. Bir
şey söylüyor olayım. Bu ne bu, bu satırlar ne anlama ge-
liyor? diye bir soran olursa, sanki olabilirmiş gibi, diye-
yim ki: bu bir hikâye, ama biraz karışık.

18 kasım pazar

Günlüğüme, 'bugün hiçbir şey olmadı'dan fazla ne
yazabilirim? Hayatımı, dünü. Herkesinki gibi, benim ha-
yatım da roman. Hep, ne olduğunu bilmediğim büyük
eksiğinin yakında tamamlanacağını umduğum bir roman.

Ailemi yazabilirim. Abim, babaannem ve babam.
Abimi sayfalarca yazabilirim. Büyük aşkı. Hayatıma
giren tek erkek. Ruhuma en çok sokulan erkek. Hayalle-
rimi yıkan kahraman. Birbirimizi tümüyle terk etmiş ol-

sında varmış gibi yapabilen Fahim Bey, evden her gün çıkan, düzenli.

Fahim Bey'in aksine, evden çıkmamanın bir yolunu bulmalı.

Kendime zamanın ipini koparma diyorum. Ama bu hiç kolay değil. İnsan uyuyakalıyor, uyanınca aradan aylar geçmiş gibi oluyor. Zamanı nerede bıraktığını hatırlamak çok güç.

Bilge telefon etti bugün, sesi yine soğuktu, annesi yanındaydı muhakkak. Babanı ara demiştir. Babanı ara derken, neyi satmış-neyi satmamış-ne kalmış elinde avcunda-sor-kurcala-öğren demek istemiştir.

(Niye Bilge koydum ki adını? Zararsız bir çiçek adı koysaydım keşke: Nergis, Çiğdem, Fulya, hatta Gül.)

Uyuklamak parça parça ölmek, uyumaksa yekpare ölüm. Bu aralar hep uyukluyorum. Vücudumdan büyük parçalar kaybetmişim gibi hissediyorum kendimi. Gece olduğunda kayıp parçalarım karanlığa karışıyor.

Akşamüstü gökyüzü simsiyah oldu, kar atıştırdı, ama adamakıllı yağmadı.

Saatlerce pencerenin önünde oturdum, karanlığın şehre inişini seyrettim. Pazar gecesini başladı.

19 kasım pazartesi

Babamın babası ölünce malları babama ve iki amcama kaldı; babam ölünce büyük ağabeyim N.A.'ya, küçük ağabeyim Z.A.'ya ve bana. Büyük ağabeyim N.A. hiç evlenmediği için o ölünce onun malları da bana ve küçük ağabeyim Z.A.'ya kaldı. Ben ölmedim, karımdan ayrıl-

duğumuzu kabullenmemek için çoktandır rol yaptığım, giderek daha az tahammül edebildiğim, yaşlanan, değişen, bana her gün biraz daha yabancılaşan adam.

Ama her şeye rağmen, şu kahrolası dünya üzerinde benim kimim var? diye kendime sorduğumda aklıma gelen tek isim: abim. Şu kahrolası dünya üzerinde ben en çok kimi sevdim? diye sorduğumda da.

Babam. Arada bir geceleri eve gelip gittiğini, günlerce ortadan kaybolduğunu hatırladığım; abimle duvar gibi küs; bizden gizlediği nikâhsız bir karısı, bizden gizlediği sümüklü bir oğlu, bizden gizlediği bir evde terlikleri, pijaması ve silahı olduğunu ölümünden sonra öğrendiğimiz; hayatımıza sadece misafir olmuş, hayatımızdan çıktıktan sonra ardında çok ses bırakmış olan yakın-yabancı.

Babaannem her şeyi biliyormuş meğer. Bize söylemedi. Ketumdu, sert kadındı, dalgın, huzursuz, mağrur, öfkeli, ama iyi kadındı.

Annemi hatırlayamamak çok acı veriyor.

Dayım ölmüş. Oğlu abimi arayıp haber vermiş. ‘Cenazesine gidecek misin?’ dedim. ‘Ne gidecem!’ dedi. ‘Yunus’taki evin üstüne yatmak için yaptıklarını unuttun galiba!’

Nasıl unutturum abicim? Her bilgi yalnızlığımı artırıyor. Yunus’taki evi yazabilirim. Doğduğum evi. Ev gibi evdi. Pencereleri dışa açılırdı. Yerleri tahtaydı. Bahçesinde bir kayısı ağacı, çiçek açar, meyve vermez.

19 kasım pazartesi

Elektrikle doğalgaz faturası aynı anda geldi. Korkunç. Daha kışın başındayız üstelik. Telefon da yarın öbür gün gelir. Bir işe girmem şart. Aldığım kiralar yetmiyor.

Abim yine tutturdu, Yunus’taki evi satalım, zaten boş duruyor, yıkıldı yıkılacak diye. Geçenlerde gitmiş

dım. Ayrılabilmek için karıma çok mal verdim. Babamın babasının Hadımköy’de arazisi varmış, mübadeleyle geldiğinde ona verilen arazilerin ucu bucağı yokmuş, babamın babası hiç çalışmamış. Payımı sattım. Aramıza deniz girsin diye karıma Suadiye’deki daireyi verdim, orada oturuyor, böylece denizaşırı oluyor.

Büyük ağabeyim N. emekli olunca uzun süre kendine uygun bir kahvehane aradı, mesken tutmak için. ‘Neden evinde oturmuyorsun?’ diye sorduydum da, ‘niye oturayım deli miyim ben?’ dedi. Sonunda Bahçelievler’de bir kahvehane buldu, sandalyeleri kumaş kaplı, masaları ahşapmış, eşya sesleri emiyormuş, tatlı bir uğultu kalıyormuş içerde. Ölene kadar, pazar hariç, her gün Valideçeşme’den Bahçelievler’e, kahveye gitti. Pazarları hamama gider, maç dinler, spor toto kuponlarıyla meşgul olurdu.

Valideçeşme’deki ev bana kaldı, benden de Bilge’ye – ölmeden. Bilge bir eskici, bir de sahaf çağırmış. Sahaf, kızmış köpürmüş, ‘bunun için mi çağırdınız beni?’ demiş, ‘ben kiloyla kâğıt alacak birine benziyor muyum?’ Eskici hiç sesini çıkarmamış ama, kamyona yükleyip götürmüş ağabeyimin evini.

Eskiciyi gördüm geçen gün, kendini antikacı zannediyor, Tavukçufethi sokağında dükkânı var, bodrum katı. Dizlerimin altında kalan vitrine bakmaya çekiniyorum, kendimi tutamayıp göz ucuyla baktığımda, gaddar bir tacirin elinde esir düşmüş canlı eşyalar görüyorum çünkü, kurtar bizi diye bağışıyorlar.

Eskici beni süzdü, ömrüme ömür biçti.

Küçük ağabeyim Z.’nin hayatı işgal altında. Karısı, kızları, damatları, torunları var.

İnsanın parası ve telefonu olursa evden çıkması gerekmiyor. Bankaya gittim bugün, epeyce para çektim, evde bulunsun; otomatik ödeme talimatı verdim; marketin, manavın, eczanenin telefonunu aldım; kapıcıyı tem-

bakmış. Serseriler camı kırıp içeri girmişler. Muslukları, kapı kollarını filan götürmüşler. 'Yetti artık senin inadın' diyor, 'ev eridi, bitti, satalım, sen de rahat et, ben de.' Paraya ihtiyacın var değil mi abicim? Ama söylemiyor-sun. Söyle. Bırak şu mağrur, cakalı tavrını. Lime lime kanatlarını üstüme geriyormuş gibi yapma artık. Zaten hiç geremedin ki. Gerdiğini sandın. Ben hep yalnızdım. Bir başıma. De ki bana: Derya, şu kriz piyasayı mahvetti, çok sıkıştım. Satalım şu evi kardeşim. De, hemen satalım. Ama demiyorsun.

Nadiren de olsa baş başa kalmışsak, yüzünde garip bir acı okuyorum. Abimin dudakları incecik bir çizgi oluyor, teninin rengi kararıyor. Bu haliyle daha genç, daha zayıf, ama çok daha hüzünlü görünüyor.

Daha önce olmazdı. Onu görmeye cezaevine gittiğimde, işkenceden kolu bacağı tutmazken bile, gülümserdi, talimat verirdi bana. 'Dik dur Derya, dik dur!'

Kırkını geçtiğine göre 'muhasabe' yapıyor olmalı. Yaş dönümü zamanı. Kırktan geriye baktığında ümit dolu, inançlı yıllar. Onurlu. Dimdik bakmaktan korkmazdık hiç. Plak çalıp kitap okurduk. O, ben, Suzan.

Hem çok yumuşak, hem çok sert bir şey vardı içimizde.

Kırktan sonrasına baktığında: ne oldu bizim kemiklerimize? Pelteye döndük. Boynumuzu dik tutamıyoruz. Böyle mi yaşlanacağız biz?

Suzan da yok artık hayatımızda.

O Suzan ki, abim için cezaevi kapısında yattığını bilirim.

Saçları bembeyaz oldu abimin. Çok kısa kestiriyor artık. Ne zaman görsem yüzünden yorgunluk akıyor.

Oysa Suzan'la birlikteyken nasıl da yakışıklıydı. Dal gibiydi. Parlak siyah saçları, siyah sakalları vardı. Kemik çerçevesi gözlük takardı. Bütün kız arkadaşlarım âşıkty

bihledim, sabah akşam uğra diye, karısı da her gün gel-
sin, evi silsin süpürsün, yemek pişirsin. Dışarıda ne işim
olabilir ki? Belki berbere gitmem gerekir arada, hâlâ
epeyce saçım var.

İlanı telefonla verdim, parasını almaya bir çocuk
gönderdiler, on altı on yedi yaşlarında, Doğulu. Tuhaf bir
çocuktuk, sanki içinde biri daha varmış da onu bir yerlere
sürüklüyormuş gibiydi hareketleri. Pencereden baktım
ardından, kalabalığın içindeyken suda yüzen bir ağaç kü-
tüğünü andırıyordu.

Şu şehir insanı ne tuhaf hale getiriyor.

20 kasım salı

Yazı masamı temizledim bu sabah. Çekmeceleri
ters çevirip silkeledim, ıslak bezle adamakıllı sildim içle-
rini. Temiz, düzenli bir masa istiyorum, her şey yerli ye-
rinde olsun.

Babam yazı masasına ‘sekreter’ derdi ve ‘sekreterin
yeri yazıhanedir’ ve ‘evle işi sakın karıştıрма.’

Karım evde bir masam olmasını istemiyordu, kitap-
lığı olmasını da.

Karım aslında evde ‘ben’ olmasını istemiyordu, uy-
sal bir bukalemun olayım istiyordu sadece ya da kabin
şeklini alan zararsız bir sıvı, arada bir sulanan yaşlı bir
saksı çiçeği, ortak hayatımızın durgun hücresi olayım.

Bir tomar beyaz kâğıt koydum masama, siyah mü-
rekkepli dolmakalem. Mürekkepli kalem kullanmaya
yeni başladım, (eskiden tükenmez kalem kullanırdım,
daktiloyla yazdığım usanık cümlelerimin altını imza-
lamak için) kalemi aldığım gün ne yazacağımı bileme-
dim, adım yazdım boyuna, adım, adım, adım, imzama
attım pek çok defa.

İlk beş ayı doldurulmuş ajandayı koydum masaya,

ona. Çok güzel gülerdi, ağırbaşlı, biraz mahcup.

Şimdi daha çok gülüyor. Ama içimi acıtan bir şey var artık kısa ve keskin, yara gibi gülüşlerinde.

Suzan, abimi seven kadınlar arasında benim tek sevdiğimdi. Şimdi abimin sapladığı bıçağı sırtında gezdiren kadın olmuş. Her aşkın başında ve sonunda defter tutuyormuş. Dağ gibi yığıldıkça defterler, geçmiş geri gelmiyor.

Sızı duruyor durduğu yerde.

20 kasım salı

Her gün evden çıkmak için bir neden bulmalıyım. İşe gitmek gibi mesela. Yoksa yine dışarı çıkma korkusuna yakalanacağım, babaannemin ölümünde olduğu gibi.

Bir gece babaannem aniden öldü. Hık dedi gitti. Abim hapisten çıkmıştı ama yine arandığı için eve gele-miyordu. Bahariye'deki evde oturuyorduk. Kömür sobası yakardık. Sobanın yanındaki minderde oturdum kedi gibi, kitap okurken mayışırđım, yüzüm sıcaktan kıp-kırmızı. Babaannem sabahları sobanın üstünde ekmek kızartırdı. Radyoda haberler okunurken, eski korkular yüzünden, elleri titrerdi, yüzü bembeyaz olurdu.

Ne çok severdim Bahariye'deki evi. Bir Bahariye'deki, bir Yunus'taki evi. Tavanları yüksekti. Kartonpiyerleri çok zarifti. Soylu bir ev bu diye düşünürdüm. Biz soylu değiliz. Soylu olsak bu halde mi olurduk? Bu ev soylu ama.

Babam ölünce nikâhsız karısıyla oğlu ortaya çıkmışlardı. Tiksinerek bakmıştım babamın sümüklü oğluna. Bu benim kardeşimmiş! Nereden kardeşim oluyormuş? Benim bir tek kardeşim var, o da abim. Abim de tuttur-

çayımı koydum, telefon çaldı. Saat dokuz buçuğa geliyordu.

Bir emlakçı aradı. İlanı görmüş, eve bakmak istiyormuş, hazır müşterisi varmış, gayrimenkul piyasası durgunmuş aslında... İçimi bir sıkıntı bastı adam konuşurken, telefonu yüzüne kapatıverdim.

Arayan erkeklerin hepsini atlattım, satıldı beyefendi... geç kaldınız... az önce verdik... dedim. Daha sabahın körü filan demeye kalktılar, bir tanesi 'kaçı verdiniz?' diye tutturdu, 'sana ne kardeşim?' dedim, 'kaçı verdimse verdim.'

Sadece kadınlarla konuştum; onların da sesleri ahenkli, sözleri güzel olanlarıyla.

Erkeklerle bir arada olmaktan hoşlanmam, iyi vakit geçirmeyi bilmezler.

Sabahları kendime ayırdığım için, hep öğleden sonraya randevu verdim, kadınlara.

On dört Lale hanım, zararsız bir çiçek adı.

On beş otuz İtir hanım, tınısını sevmem bu çiçek adının.

On yedi Keriman hanım, adı yaşlı bir kadını çağırıyor, ama sesi gençti, ışıklıydı.

Tünel Geçidi işhanının dördüncü katında, avukatlık stajımı bitirdikten sonra açtığım; insanı para için yalvartmaktan zevk alan babamın beni şaşırtarak yazdığı çukle bir masa, bir daktilo, bir koltuk alarak döşediğim; zamanla, bir masa daha, bir koltuk daha, bir kitaplık daha derken tıklım tıklım dolan ve yirmi yedi sene boyunca hafta içi her gün gittiğim büromda, yanımda dört yıl çalışmış olan sekreterim Mukaddes'in sesini hatırlattı bana Keriman hanımın sesi.

Mukaddes öğle yemeğini yedikten sonra çenesini avcuna dayayıp uyurdu, uyuması bir şey değil, horlardı, duşmadan geliyorsa sesini ta koridordan duyardım. Port-

maz mı, 'çocuğun bir suçu yok Derya, suçlu babamız' diye. Onu biliyoruz abicim, tek suçu bu olsa, iyi. Suçunda vuruldu babamız, hesaplaşma, ödeşme, her neyse.

Bu yüzden reddetmedin mi sen babamı abicim? Kaba güç, yeraltı düzeni filan gibi alengirli laflarla. Hoş, babam da seni reddetmişti: Komünist piç! Çürü hapislerde de aklın başına gelsin. Sanki kendisi oraya dönmemek için yeraltında yaşamıyormuş gibi.

Kardeşimizi sevmeliyiz Derya. Meliyiz Derya. Malıyız Derya. Bana ne be! Ben istemiyorum kardeş mardeş. Babam bile olmamışken doğru dürüst, ne kardeşi! Adını Aliahmet koymuş bir de. Büyükbabamın adı. O kadar kıymetliydi babanın adı da niye abime koymadın baba? Gittin gerdanı ekmek hamuru gibi sarkık bir kadından yaptığın sümüklü oğlana koydun. Oğlanın elinde bir simit. Sümüklerine susam yapışmış. Beş yaşında. Altın künyesi var. Pantolon askısı var. Kırmızı bağcıklı botları var. Bön bön bakıyor. Bu senin çocuğun olamaz baba. Bu çocuk aptal bir kere. Bak biz, abim de ben de akıllıyızdır. İkimiz de üniversite bitirdik. Kadın bir de babaannemin elini öpmez mi? Hadi o öpmeye kalktı, babaannem de öptürmez mi? 'Başımız sağolsun kızım. Allah sana, yavruna uzun ömürler versin' demez mi? Saçları oksijen sarısı kadın hüngür hüngür ağlamaya başlamaz mı? Babaannemin boynuna sarılı ellerini görmez miyim kadının? Beyaz beyaz. Tombul tombul. Sol elinin yüzükparmağına bir de rüküş alyans takmış utanmadan. 'Evimin direği yıkıldı anne!' ANNE demez mi babaanneme? Beni de öpmeye kalkışmaz mı? Ben onu itmez miyim? Orospu demez miyim? Babaannem bana bir tokat atmaz mı kadının önünde? Evinin direği gitmişmiş, bizim neyiz gitti? Bizim evimizin nesiydi babam? Babaannem kadının oksijenden kuruyup çalıya dönmüş saçlarını okşuyor. 'Ağlama kızım, ağlama, mukadderat...' Mu-

mantoya fortmanta derdi; 'fortmanta değil Mukaddes portmanto,' 'eee, ben ne diyorum E. Bey?' Kaba, vahşi bir güzelliği vardı Mukaddes'in, fısıldayarak konuştuğu zaman meşe ormanı uğulduyor sanırdım. Ama teni is kokardı, sanki bacada yaşıyor, ne zaman kucağıma alsam, bir öksürük tutardı beni, boğulacak gibi olurdu, bu yüzden öpemezdim zehirli mantarı andıran iri dudaklarını. Evlendikten sonra yazıhaneye birkaç kere geldi. Yerine gelen dalgın bakışlı, silik ama hüznü sekreterimin önünden edalı edalı geçerken kızcağıza küçümseyerek baktı hep. Karşımdaki koltukta kaykılarak oturdu, iri parmaklarına yakışmayan sigaralar yakıp dumanı yüzüme üflerken aşırı gülümsüyordu, evlendim, artık her şey daha kolay E. bey der gibi. Baktım, dokunsam ellerime yapışacak, yüz vermedim, 'duruşmaya gidiyorum Mukaddes' dedim her gelişinde, 'başka zaman gel,' şaşırıldı, üzüldü, gelmez oldu.

Lale hanım ikiyi yirmi geçe geldiği için hakkını kaybetti. Kapıyı açar açmaz 'geç kaldınız' dedim. 'Malum İstanbul trafiği...' filan dedi, yüzünde sahtekâr bir gülümseyiş. İfadesi sinirime dokundu, 'hakkınızı kaybetti-niz' dedim soğukça, kapıyı küt diye kapattım. Gözetleme dürbününden baktım, kapının yüzüne kapandığına inanamıyor gibi bir hali vardı. Deli olduğumu düşünmüş-tür (pek de haksız sayılmaz).

Güzel kadındı ama, gençti, petekli balı hatırlattı bana.

On beş otuz İtir hanım beş dakika erken geldi. Bilge'yi andırıyordu, fazla şirin, sahte olduğunu düşündürecek kadar. İçeri girer girmez konuşmaya başladı. Jinekologmuş, nişanlısı göz doktoruymuş, ihtisaslarını yeni bitirmişler, kayınpederi ile babası para koymuşlarmış çocuklar bir daire alsınlar da muayenehane yapsınlar diye, ama benim daire eskiymiş, tadilat gerekiyormuş, fiyat yüksekmiş, son kaça verirmişim. Nemrutluğum tuttu,

"İnsan gençliğini aşka vermezse, gençlik ne işe yarar?"

"Ama kaybeden sonunda siz olmuşsunuz."

"Kayıp mı? Kaç kişi böylesine sevebilmiştir dünyada?"

"Ama bir kucak korla kalan siz olmuşsunuz."

"İyi ya boş değildi kucacağım."

"Ama yandınız, kül oldunuz."

"Ama vardım, kül bunun kanıtı."

12 Eylül'ün gölgesinde boğulan bir aşk hikâyesi... Yaşamın kıyasında seyirci olmaktan öteye gidememiş bir erkek... Birbirinin ışığıyla kamaşan iki ayna arasında parçalanan bir kadın... Başkasının gözünde nasıl görüldüğünü, iki günlük üzerinden anlatan deneysel bir çalışma. Modern zamanların karmaşık insanlık halleri Ayfer Tunç'un usta kaleminden unutulmaz bir edebiyat şölenine dönüşüyor.

Suzan Defter, daha önce öykülerinden biri olduğu *Taş Kâğıt Makas*'tan azat olmuş, tek başına hak etmiş bir eser.

#oniköylül #seyirciulanlar #kaybedenler #sahtebenlikler #günlük

 CAN

canyazintari.com | [f](#) | [B](#) | [v](#) canyazintari

roman

ISBN 978-975-07-2422-2

9 789750 724220